

Praktijkleren van de expert zelf

Muskusratten in de

Voor goed onderwijs moet je gewoon naar buiten, vinden leerlingen van Helicon Apeldoorn. Ze krijgen vandaag les van een muskusrattenvanger. Praktijkleren waarbij je beverratkeutels analyseert en vangkooien gereed zet.

In de klas kan het zijn dat je het niet snapt, maar hier valt het op z'n plek

Ook de tweede kooi van de ochtend is leeg. Behalve een paar appels, lokmiddelen voor muskus- en bevorratten. De kooien liggen in het gebied van de Blauwe Kamer, aan de Wageningse kant van de Grebbeberg. We zijn met lieslaarzen de plas ingelopen. Nico van der Wekken, de muskusrattenvanger in dit gebied, loopt voorop, en direct achter hem komen Remco en Mike, de meest ondernemende leerlingen van het groepje vandaag. “Kunnen jullie de kooi in gereedheid brengen”, vraagt Van der Wekken.

Naast Mike en Remco, kijken ook Ellen, Marijn en Rutger mee. Ze zijn allemaal tweedejaars van de opleiding Bos- en natuurbeheer van Helicon Opleidingen in Apeldoorn, niveau 3. Hun groepje doet mee aan de pilot waarin leerlingen les krijgen van experts uit het bedrijfsleven. Het gebeurt onder verantwoordelijkheid van een docent, maar die is er niet bij. Ondanks teruglopende praktijkleergelden wil de school leerlingen zo toch laten praktijkleren.

Enthousiast maken

De vernieuwende werkwijze is goed voorbereid. Wat is er nodig en wat moeten we regelen met de rattenvangers? Net als voor school is het ook voor Muskusrattenbeheer een avontuur. We zijn geen docenten, zegt Lambertus van Diermen, teamleider muskusrattenbeheer. “Maar we zijn wel deskundig. We kunnen iets van onze kennis overdragen.” Er moet dan bijvoorbeeld wel een verklaring van onbesproken gedrag komen om leerlingen te kunnen begeleiden. Er is een onderwijsplan opgesteld en er staat een docent op school stand-by. In dit geval is dat Bas Wrekenhorst. Met hem heeft Van Diermen in de aanlooperperiode veel contact gehad.

“We hebben er ook belang bij om deze leerlingen te laten zien wat het vak inhoudt”, zegt hij. “Vanwege de vergrijzing kan er een tekort aan medewerkers ontstaan. We willen graag mensen laten kennis maken met ons werk en ze enthousiast maken.” Er zijn drie groepjes van vijf gevormd. Van Diermen is voortdurend bij deze groep. En Van der Wekken ontvangt elke dag, drie dagen achter elkaar, een andere groep. De leerlingen maken over het laatste gebied waar ze komen gezamenlijk een jaarplan voor het muskusrattenbeheer. Dat plan moeten ze later presenteren aan de docent, klasgenoten en de muskusrattenbeheerders. Element daarin is: hoe voorkom je in dit gebied de toeloop van muskusratten? Wat zijn de beste vangmiddelen, kooien of klemmen? Waarom? En hoe ga je om met meldingen van burgers die muskusratten hebben gezien of schade constateren?

INHOUD PRAKTIJKDAGEN

De praktijkdagen muskusrattenbeheer zijn voor de school onderdeel van het thema Water en natuur. De leerlingen komen in drie gebieden: het bekengebied boven Barneveld, de polder bij Baarn en het rivierengebied van de Blauwe Kamer, tussen Wageningen en Rhenen. Ze lopen daar met een muskusrattenbeheerder mee. Wat je precies leert, is volgens docent Bas Wrekenhorst niet te voorspellen. De natuur kun je immers niet beïnvloeden en je kunt zomaar tegen een otterspoor of een beverburcht aanlopen. Maar lesdoelen zijn gericht op natuurwaarden en gebiedskenmerken, kennis van invasieve planten en dieren, muskusrattenbeheer, vangstrategieën en planmatig werken.

vangen *Blauwe Kamer*

Remco en Mike zetten de kooi gereed onder supervisie van rattenvanger Van der Wekken

Gevoel

“Wat hebben ratten nodig?” vraagt Van der Wekken. Hij spreidt een kaart uit op de motorkap van zijn auto. Het groepje leerlingen, met enige vertraging – file – aangekomen vanuit Apeldoorn, verzamelt zich. “Water en gras”, zegt Mike. “Ze houden van stilstaand water.”

Daar gaan we heen, naar dat stilstaande water. Intussen vertelt Van der Wekken over de strategie om ze te vangen. “De muskusratten hebben hier geen natuurlijke vijanden”, legt hij uit. Ze zijn veel

talrijker dan de grotere beverrat. Toch richten de vangmiddelen zich op die beverrat omdat je daarmee ook de muskusrat vangt, andersom lukt niet. “Ze worden levend gevangen, want er kan van alles de kooi inlopen. Een boommarter, een vos, eenden.” “Muskusratten vangen is een gevoel”, zegt hij. “Je kunt het niet altijd voorspellen, maar soms weet je gewoon dat er een rat zit.” Hij volgt de weersvoorspellingen en na hoog water als het leefgebied van de ratten verstoord is geraakt, gaat hij alles opnieuw na.

Remco

Landelijk wordt er mede op aandringen van de Dierenbescherming gesproken over de vangmiddelen die het leed voor de beesten zo gering mogelijk maken en over varianten in de muskusrattenbestrijding. Je kunt bijvoorbeeld dan kiezen voor objectbescherming, maar de vraag is volgens Van der Wekken of dat wel de gewenste controle van de populatie oplevert.

Noodzaak

We zijn aangekomen bij de plas van zo'n vijftig bij honderd meter en waden door het riet naar een volgende kooi. "Kijk, een keutel van een beverrat", wijst Van der Wekken. "Hij is nog niet uit elkaar gevallen, dus het beest is hier niet zo lang geleden geweest." Verderop wijst hij op de sporen van een bever. En dan heeft hij een rivierkreeftje in de hand. Goede tip nog voor je presentatie, zegt hij. "Het maakt wel indruk als je cijfers kunt geven over de vangst per uurhok."

"Dit is veel leuker dan de klas", zegt Mike, "maar we zitten eigenlijk helemaal niet vaak in een klaslokaal. Onze leraren gaan ook liever naar buiten. Heel af en toe komen we nog wel eens bij IPC Groene Ruimte, maar onze leraren hebben er ook veel verstand van." Naar buiten gaan, zomer of winter, is gewoon noodzaak, vinden ze. "In de klas kan het zijn dat je het niet snapt, maar hier valt het op z'n plek. Dan zie je wat ze bedoelen als ze iets vertellen. Je kunt wel zeggen: de muskusrat graaft holen. Pas als je die holen ook ziet, blijft het beter hangen."

Ratten zien we deze ochtend niet. Maar eigenlijk is dat een goed teken. De 83 muskusrattenvangers van Muskusrattenbeheer vingen vorig jaar ongeveer 10.000 muskusratten. "Dat waren er tien jaar geleden wel 100.000." Dat doen ze in een gebied dat vier waterschappen omvat. De terugloop in vangst is een landelijke trend. Maar zolang de uitheemse muskusrat oogsten aanvreet en dijken ondergraaft, gaat de bestrijding door. ■

(ADVERTENTIE)

WORLDWIDE EXPERTISE FOR FOOD & FLOWERS

**consultancy
projects
research
training**

GASTLES HET NIEUWE TELEN OP UW SCHOOL

Het Improvement Centre doet veel praktijkproeven rond het thema Het Nieuwe Telen. De opgedane ervaringen worden gebruikt in cursussen en trainingen voor tuinbouwprofessionals. Daarnaast kunnen leerlingen zelf met een teelt aan de slag in het Horti Experience Centre en zo leren in de praktijk.

Op dit moment kunnen wij kosteloos een gastles over Het Nieuwe Telen verzorgen voor glastuinbouwgerichte leerlingen of studenten op uw school. Dit is mede mogelijk gemaakt door het programma "Kas als Energiebron".

INFORMATIE

Erik de Rooij
(Lezing Het Nieuwe Telen)
E e.derooij@dlvplant.nl

Het HEC is de praktijkleer-voorziening van het samenwerkingsverband met Lentiz onderwijsgroep, Edudelta Onderwijsgroep, Hogeschool Inholland Delft, Melanchthon Business School, Stichting CropEye en GreenQ om studenten en internationale trainees het vak van teler in de praktijk te leren.

www.greenq.nl

www.dlvplant.nl